

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Ústav sociálních studií

Generační pohled na problematiku fyzických trestů v rodinách

Bakalářská práce

Autor: Michaela Heralová
Studijní program: Sociální patologie a prevence
Vedoucí práce: Mgr. Adéla Marešová
Oponent práce: doc. PhDr. Václav Bělík, Ph.D.

Zadání bakalářské práce

Autor: Michaela Heralová

Studium: P21P0214

Studijní program: B0923A190001 Sociální patologie a prevence

Studijní obor: Sociální patologie a prevence

Název bakalářské práce: **Generační pohled na problematiku fyzických trestů v rodinách**

Název bakalářské práce AJ: A generational view on the physical punishment in families

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce se zabývá problematikou generačních pohledů na fyzické tresty v rodinách. Teoretická část charakterizuje současnou rodinu a jednotlivé výchovné přístupy v rodině. Teoretická část rovněž řeší současné legislativní ukotvení fyzického násilí a možnost legalizace zákona o zákazu fyzických trestů na dětech. Empirická část je řešena prostřednictvím techniky dotazníku, který se zaměřuje na zkoumání veřejného pohledu na problematiku fyzických trestů v rodinách. Hlavním cílem výzkumného šetření je porovnání generačních názorů na danou problematiku.

CAJTHAMLOVÁ, Kateřina. *Abeceda moderního rodiče*. V Praze: Vyšehrad, 2017. 400 s. ISBN 978-80-7429-913-1.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. Edice pedagogické literatury. 208 s. ISBN 80-85931-79-6.

KOHN, Alfie. *Bezpodmínečné rodičovství: cesta od odměn a trestů k lásce a porozumění*. Překlad Marie VLACHOVÁ. Praha: Malvern, 2019. 264 s. ISBN 978-80-7530-155-0.

MATĚJČEK, Zdeněk. *Po dobrém, nebo po zlém?*. Vyd. 8. Praha: Portál, 2015. 124 s. ISBN 978-80-262-0852-5.

Úmluva o právech dítěte a související dokumenty. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2016, 155 s. ISBN 978-80-7421-120-1.

Zadávací pracoviště: Ústav sociálních studií,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Adéla Marešová

Oponent: doc. PhDr. Václav Bělík, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 28.2.2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci *Generační pohled na problematiku fyzických trestů v rodinách* pod vedením vedoucí práce Mgr. Adély Marešové, vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 29.4.2024 _____

Poděkování

Chtěla bych poděkovat slečně Mgr. Adéle Marešové za odborné vedení, trpělivost, ochotu a cenné rady, které mi věnovala v průběhu zpracování celé práce. Především, ale děkuji za čas, který mi věnovala. Díky ní jsem měla možnost tuto práci zkompletovat a dokončit. Poté děkuji své rodině a příteli za podporu, kterou mi věnovali. Také, ale děkuji své spolužačce Veronice Sochůrkové za výdrž při mých neustálých otázkách ohledně mé práce.

Anotace

HERALOVÁ, Michaela. *Generační pohled na problematiku fyzických trestů v rodinách*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2024. 44 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce se zabývá porovnáním generačních pohledů na problematiku fyzického násilí na dětech. V práci jsou popsány generace a jejich pohledy na fyzické tresty ve výchově, které řeší průzkumné šetření. Z toho důvodu je v teoretické části popsána rodina, výchova v rodině a fyzické tresty. V úvodu práce najdeme psychologický, sociologický a právní pohled na rodinu, protože právě v rodině se fyzické tresty během výchovy objevují. V teoretické části tedy najdeme popis rodiny, funkci a historický kontext rodiny k fyzickým trestům. Průzkumné šetření zjišťuje generační pohled na problematiku fyzických trestů ve výchově dětí v rodinách. Použitou metodou v kvantitativním průzkumném šetření je forma online dotazníku. Cílovou skupinou jsou všichni lidé ze všech generací, není ovšem jednoduché získat stejný počet respondentů, a proto limitou výzkumného šetření je nedostatečný vzorek některých generací a následná nemožnost porovnání výsledků z pohledu jednotlivých generací. Bakalářská práce je soubor teoretických poznatků a průzkumného šetření, která se dají použít do budoucí diplomové práce.

Klíčová slova

Rodina, fyzické tresty, generace

Anotation

HERALOVÁ, Michaela. A generational view on the physical punishment in families. Hradec Králové: Faculty of Education. University of Hradec Králové, 2024. 44 pp. Bachelor thesis.

The bachelor's thesis deals with the comparison of generational perspectives on the issue of physical violence against children. The work describes the generations and their views on physical punishments in education, which are addressed by the exploratory investigation. For that reason, the theoretical part describes the family, upbringing in the family and physical punishments. In the beginning of the thesis, we find a psychological, sociological and legal view of the family, because it is in the family that physical punishments appear during upbringing. In the theoretical part, we will find a description of the family, the function and historical context of the family to physical punishment. The exploratory investigation finds a generational perspective on the issue of physical punishment in raising children in families. The method used in quantitative survey research is the form of an online questionnaire. The target group is all people from all generations, but it is not easy to get the same number of respondents from all generations, and therefore the limit of the research investigation is the insufficient sample of some generations and the subsequent impossibility of comparing the results from the point of view of individual generations. A bachelor's thesis is a set of theoretical knowledge and exploratory research that can be used in a future diploma thesis.

Keywords

Family, physical punishments, generations

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářská práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2022 (Řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými, rigorózními, dizertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum: .....

Podpis studenta: .....

Obsah

Úvod	9
1 Rodina jako hlavní činitel výchovy jedince.....	10
1.1 Výchovné styly v rodině.....	11
1.2 Fyzické tresty a jejich dopad na rodinné funkce	13
2 Fyzické tresty v rodinách.....	15
2.1 Fyzické tresty vs. fyzické násilí.....	15
2.2 Fyzické tresty z pohledu zákona	16
2.3 Dopady fyzických trestů.....	17
3 Generace a jejich pohledy na výchovu jedince.....	19
4 Průzkumné šetření generačního pohledu problematiky fyzických trestů	23
4.1 Stanovení výzkumného problému, cíle průzkumného šetření a hypotéz ..	23
4.2 Dotazníkové šetření	27
4.3 Analýza a interpretace výsledků průzkumného šetření	28
4.4 Shrnutí průzkumného šetření.....	34
Závěr	36
Seznam použitých zdrojů	37
Přílohy	41

Úvod

Téma fyzických trestů v rodinách, a především ve výchově v rodinách je téma, které je velmi aktuální a hýbe celou naší společností. Informovanost o dopadech fyzických trestů nesmí být opomíjena a musí se o těchto tématech ve společnosti mluvit, protože důsledky používání fyzických trestů na dětech jsou obrovské a mají velký vliv na rodinu a budoucnost samotného jedince. Děje se tak důsledkem toho, že společnost již neuznává fyzické tresty tak, jako tomu bylo v historii. Přesto se v této společnosti střetává několik generací, právě s odlišným pohledem. Výzkumy, které jsou prováděny ukazují, že stále více jak 1/4 dospělých používá fyzické tresty jako součást výchovy dětí. Bakalářská práce si klade za cíl popsat a analyzovat generační pohled na problematiku fyzických trestů v rodinách. Práce se skládá celkově ze 4 kapitol.

Teoretická část je zpracována s oporou odborné literatury, kde jsou popisovány teoretické znalosti a poznatky. Teorie je rozdělena do tří kapitol, které si kladou za cíl popsat nejdůležitější tři témata, která jsou obsahem průzkumného šetření. V první kapitole se bakalářská práce zabývá tématem rodiny, ohrožení funkcí rodiny fyzickými tresty, výchovnými přístupy v rodině, které používají fyzické tresty a historickým kontextem výchovy. Všechna tyto témata v rámci podkapitol dávají ucelený přehled o rodinném prostředí a jeho funkcích, které jsou v rámci používání fyzických trestů narušovány. Ve druhé kapitole je značná pozornost zaměřena na definici fyzických trestů, následně pak na rozdíl mezi trestem a násilím. V podkapitole také najdeme formy nejčastějších fyzických trestů používaných ve výchově. Legislativa, která je v České republice zaměřena na fyzické tresty je taktéž popsána v jedné z podkapitol. Třetí kapitola je zaměřena na generace a jejich pohledy na život a výchovu, vycházející z doby, do které se narodily a prožily svůj život.

Empirická část práce je zpracována ve čtvrté kapitole. Zaměřuje se na strategii průzkumného šetření formou dotazníku, který se zabývá generačním pohledem na problematiku fyzických trestů ve výchově dětí v rodinách. Dotazník je podložen čtyřmi hypotézami, které jsou podloženy vědeckou studií Univerzity Karlovy. Podkapitoly v této kapitole se věnují samotnému průzkumnému šetření, kde interpretují výsledky, které se podařilo získat.

Práce může sloužit jako odrazový můstek pro daleko rozsáhlejší práci, která by mohla posloužit jako podklad pro legalizaci zákona zákazu fyzických trestů na dětech.

1 Rodina jako hlavní činitel výchovy jedince

V dnešní době se stále více zdůrazňuje důležitost alternativních metod výchovy od výchovy s fyzickými tresty, jako je pozitivní posilování sebevědomí, komunikace a vyjednávání, které jsou založeny na porozumění a respektu mezi rodiči a dětmi. Fyzické tresty jsou považovány za neúčinné a mohou mít dlouhodobé negativní důsledky na psychické i fyzické zdraví dítěte. V následujících podkapitolách je právě definována rodina, její funkce a výchovné přístupy. Rodina je hlavním výchovným činitelem v životě člověka. Při použití fyzických trestů dochází často k poškození funkce rodiny, jedno se váže k druhému, a je potřeba si to zdůraznit. Vyrůstání ve výchově s fyzickými tresty má opravdu velké důsledky ve vývoji jedinců. Je tedy potřeba šířit osvětu o dopadech používání fyzických trestů s důrazem na budoucí chování jedinců, kteří mohou mít sklony k patologickému chování, právě díky používání fyzických trestů v jejich dospívání.

Rodinu můžeme chápat velmi rozmanitě, protože rodiny se liší podle kultur, tradic, historie a současných sociálních trendů. Rodina je obvykle definována jako skupina lidí, kteří jsou vzájemně spojeni pokrevním poutem, manželstvím nebo adopcí. Mezi členy rodiny lze zahrnout rodiče, sourozence, prarodiče, děti a další příbuzné. Rodinné vztahy jsou založeny na lásce, péči, podpoře a sdílení, a představují základ pro emoční a sociální rozvoj jednotlivců. Je to místo, kde nacházíme lásku, podporu a bezpečí, a kde se učíme důležitým životním dovednostem, které nás připravují na svět kolem nás.

Na definici rodiny se každé odvětví kouká odlišně, ať už je to sociologie, psychologie či právo. Sociologický slovník uvádí, že rodina je: „Forma dlouhodobého solidárního soužití osob spojených příbuzenstvím a zahrnuje přinejmenším rodiče a děti. Další znaky rodiny jsou sociokulturně podmíněny.“ (Jandourek, 2007, s. 206).

Z pohledu sociologie je rodina důležitým prvkem pro studium společnosti, protože odráží a formuje sociální normy, hodnoty a struktury. Porozumění historii a vývoji rodiny nám pomáhá lépe porozumět společenským procesům a změnám, a umožňuje nám lépe reagovat na současné výzvy a potřeby rodin ve společnosti. Významný sociální pedagog a sociolog Blahoslav Kraus a socioložka Poláčková se dívají na rodinu jako na sociální útvar nejméně 3 osob, kde existují rodičovské, příbuzenské nebo manželské vazby. Základem rodiny je muž a žena. Rodina je tedy postavena na partnerství osob opačného pohlaví, které má trvalejší ráz a na příbuzenství s ostatními členy. Výchozím znakem každé rodiny je existence nejméně jednoho dítěte bez zřetele na jeho věk. (Kraus, Poláčková, 2011).

To jsou dva pohledy, které míří hlavně směrem reprodukčním. Ale rodinu nedefinujeme pouze s aspektem, kdy má daný pár dítě. Na definici bez reprodukčního aspektu narazíme pro změnu v psychologii, ta se na rodinu dívá jako na primární lidskou zkušenost. Definuje rodinu jako skupinu se společnou historií, současností a budoucností. Je propojena vztahy, které jsou na sebe navázány emocionálními vazbami, do rodiny se tedy počítají i nesezdané páry či blízcí lidé, kteří jsou na ni napojeni. (Sobotková, 2001). Naopak zákon rodinu nedefinuje nějak přesně. Dívá se na ni jen v případě manželství. Na nemanželské vztahy právo nenahlíží a nedefinuje je. (Zákon č. 210/1998 Sb.)

Rodina podléhá také určitému dělení. Psychoterapeutka Cajthamlová dělí rodinu na **orientační a prokreační**. Orientační je ta rodina, do které jsme se narodili. Rodina prokreační je naopak tvořena skupinou lidí, kterou jsme si sami určili jako rodinu, neřeší se zde biologická příbuznost. (Cajthamlová, 2017). Následně ji můžeme rozdělit i dvěma termíny nukleární a rozšířenou. Pokud mluvíme pouze o matce, otci a dětech nazývá se tato rodina **nukleární**. Pokud však mluvíme o strýcích, tetách, babičkách, dědečcích a dalších příbuzných či známých je to rodina **rozšířená**. (Kraus, Poláčková, 2011)

1.1 Výchovné styly v rodině

Výchova dětí může mít různé přístupy a metody, které se liší podle kultur, hodnot, a individuálních preferencí rodičů. Právě sociální role rodičů udává výchovný styl v rodině. Výchovných stylů je několik. Některé jsou zaměřeny více volnějším stylem, kde k fyzickým trestům nedochází, a naopak některé jsou na fyzických trestech stavěny. Přestože výrok Bauerové a Bártové je staršího vydání, tak dle mého názoru stále sedí i v této době na naši společnost. Výrok říká, že „Vztah mezi rodiči a dětmi se nerozvíjí v rovině autority a podřízenosti, ale v rovině přátelství. Rozkazování, zakazování, tělesné tresty a další podobné “tradiční“ výchovné metody ustupují do pozadí a jsou nahrazovány výměnou názorů, přesvědčováním, sdělováním stanovisek, Autoritativní rozhodování je nahrazeno diskuzí, na níž se podílejí obvykle všichni členové rodiny.“ (Bauerová, Bártová, 1987, s. 65)

Například psychoterapeutka Britta Hahn dělí výchovné styly na dva, a to na autoritářskou a harmonickou. **Autoritářská** výchova je podle ní výchova, kdy dítě nemůže nic chtít. Učí se v ní děti poslušnosti. Pokud dítě něco chce tak je to to, co chtějí rodiče. V autoritářské výchově jsou podstatné fyzické tresty a odměny. Druhou variantou

je **harmonická** výchova, jde o přístup, kdy rodič nesplní sice všechny přání dítěte, ale snaží se dítě přesvědčit pomocí slov. (Hahn, 2018)

Nejčastěji odborníci dělí styly na autoritativní, demokratický a liberální. **Autoritativní** styl výchovy je zaměřen na vůli rodiče, dítě je podřízeno plně rodičům. Výchova je tvrdě zaměřena na vysoké nároky a důslednost. Je zde vyžadován řád a pořádek. **Liberální** styl výchovy je protikladem autoritativní výchovy, je to volná výchova bez nároků a důslednosti. Nemá přímá pravidla ani hranice. **Demokratický** styl výchovy je styl, kdy se dítě podporuje, nepoužívá tresty. Dává dítěti důvěru. Dítě má na výběr a volný prostor k řešení věcí. S rodiči si je dítě rovno. (Čáp, Mareš, 2001)

Historický pohled na rodinu v kontextu praktikování fyzických trestů

Historie rodin a vývoj výchovy zahrnuje široké škály faktorů, včetně proměn ve společnosti, kulturních změn a změn ve vztazích mezi rodiči a dětmi. V kontextu fyzických trestů je možné pozorovat, jak se tyto praktiky měnily.

Historicky byly fyzické tresty běžnou součástí výchovy. Rodiče často používali bití nebo jiné formy fyzického trestání jako prostředek disciplíny a výchovy svých dětí. Tento přístup byl považován za normální a byl podporován společenskými normami. S dítětem bylo dříve, a to dlouhou dobu zacházeno jako s podřadným člověkem, bez možnosti práv a tolerance. (Kalibová, Kaliba. 2014). S rozvojem psychologie a sociologie se zrychlil společenský pokrok a vědci začali zkoumat účinky fyzických trestů na děti. Postupně se začal prosazovat lidštější a respektující přístup k výchově, který klade důraz na respekt, porozumění a komunikaci mezi rodiči a dětmi, což vede ke snížení akceptace fyzických trestů v rodinách. Díky těmto změnám bylo 20.století nazýváno jako století dítěte. (Vaníčková, 2004). Tyto změny byly motivovány poznatky o škodlivých účincích fyzického trestání na dětský vývoj, psycho-sociální zdraví a bezpráví vůči dětem. (Vaníčková, 2004). V dnešní době jsou fyzické tresty v mnoha zemích považovány za nepřijatelné a jsou zakázány zákony nebo jsou silně omezovány. Rodiče jsou vyzýváni k používání alternativních metod výchovy, které jsou založeny na respektu, porozumění a pozitivní motivaci, aby podpořili zdravý vývoj svých dětí.

1.2 Fyzické tresty a jejich dopad na rodinné funkce

Stejně jako jakákoliv jiná instituce, tak i rodina má pro své členy několik funkcí. Některé jsou spíše povinnosti, ale jiné jsou bezpečím a zázemím, které svým členům rodina dává a dodává jim jistou podporu. Každá z následujících funkcí je neodmyslitelnou součástí rodiny a je to i její specifická na rozdíl od jiných společenských institucí a uskupení. Právě fyzické tresty narušují funkce, které k životu jedince v rodině jsou potřeba.

První funkce, která se zaměřuje na rozšíření rodiny a pokračování rodiny je **biologicko-reprodukční funkce**. Má význam jak pro společnost jako celek, tak pro jedince, kteří rodinu tvoří. Byla brána jako význam rodiny. (Kraus,2015). Dříve byla opravdu tato ta nejpodstatnější funkce rodiny, ale když se podíváme na výzkumy ohledně populace, tak rozhodně vidíme úbytek porodnosti, před tzv „pokračováním rodu“ lidé dávají přednost kariéře, a tato funkce pro spoustu rodin nemá žádnou hodnotu. V kontextu fyzických trestů funkce není ohrožena. Druhou funkcí rodiny je **sociálně-ekonomická funkce** ta zahrnuje řadu aspektů, ale hlavním cílem je to, že rodina je chápána jako významný prvek v rozvoji ekonomického systému společnosti. (Kraus,2015). Rodina se v tuto chvíli bere jako stavební kámen ekonomiky. Vzhledem k nastavení našeho sociálního systému, bychom bez pracujících jedinců, nemohli pomýšlet na důchod. Třetí funkce rodiny je **ochranná a pečovatelská funkce**, která spočívá v zajišťování potřeb všech členů rodiny. Jedná se o potřeby biologické, hygienické a zdravotní. Zároveň tato funkce rodiny udává, že rodina se má postarat o všechny, kteří to potřebují nejen o nemocné a seniory. (Kraus,2015). Když se nad tím zamyslíme, tak tato funkce navazuje na předešlou. Protože o členy rodiny by se rodina nemohla postarat, pokud by nebyla sociálně ekonomická situace, nějakým způsobem stabilní. Hlavně co se týče příjmů, které rodinu zabezpečují. Pokud se podíváme na tuto funkci z pohledu fyzických trestů, tak tato funkce je rozhodně ohrožena. Čtvrtou funkcí rodiny je **socializačně-výchovná funkce**, je zásadní vzhledem k tomu, že rodina je první sociální skupinou, která dítě učí přizpůsobovat se životu, osvojovat si základní návyky a způsoby chování v běžné společnosti. Má tedy na starosti připravit svoje členy na život ve společnosti. (Kraus,2015). Pokud se snažíme mít civilizovanou společnost, má tato funkce zásadní dopad na celý chod společnosti. Funkce má na starosti naučení zásadních návyků od hygieny po komunikaci a další, pro vedení samostatného života. Pokud rodina jedinci ukáže, že fyzické tresty jsou v pořádku, jedinec je bude používat i nadále, protože jeho rodina to schvaluje. Pátou funkcí rodiny je **rekreační, relaxační funkce** týká se všech

členů rodiny, ale pro děti má největší význam. To, jak rodina plní tuto funkci se projeví například na tom, do jaké míry tráví všichni členové rodiny pohromadě svůj volný čas, jakým zájmovým činnostem se věnují a jakým způsobem tráví společné dovolené. (Kraus,2015). Každá rodina má své vlastní zvyklosti. Rodinné tradice, rituály a zvyky mohou být důležitou součástí rodinné identity a propojení. Společné aktivity jako rodinné oslavy, pravidelné večere nebo dovolené přispívají k posilování rodinných vztahů a upevňování pout mezi členy rodiny. Fyzické tresty tuto funkci rozhodně narušují, protože děti nechtějí trávit čas s někým, kdo jim fyzicky ubližuje a jejich vztahy se díky tomu odcizují. Poslední a velmi důležitou funkcí rodiny je **emocionální funkce**. Je zásadní a nezastupitelná, protože žádná jiná instituce kromě rodiny nedokáže vytvořit potřebné citové zázemí, pocit lásky, bezpečí a jistoty. Náhradní rodinná péče nemůže zajistit rozvoj osobnosti dítěte nikdy tak dobře. První počítky dítěte jsou hmatové a nelze je nahradit, například dítě u kojení cítí emocionální uspokojení. (Kraus,2015). Fyzické tresty v tomto případě sehrají velkou roli, budují v dítěti pocit nejistoty a pocit bezpečí podřívají.

Rodina díky svým funkcím podléhá dalšími dělení, při používání fyzických trestů se odvíjí funkčnost rodinných funkcí. **Funkční** rodina je rodina, která zajišťuje správný vývoj svých dětí. **Problémová** rodina je ta rodinu, u které je nějaká funkce „narušena“. Problémová rodina řeší nefunkčnost funkce interně. V **dysfunkční** rodině není problém jenom v jedné funkci, ale je zde nefunkčních více funkcí. Rodina potřebuje externí pomoc, pro záchranu vývoje dítěte. **Afunkční** rodina je ta, ve které vývoj dítěte ohrožuje samotná rodina a funkce rodiny nenaplňují žádnou z podstat rodiny. (Havinger, Havigerová, Loudová, 2014)

2 Fyzické tresty v rodinách

Fyzické tresty jsou opravdu téma hýbající společností. V České republice je sice zakázané fyzické trestání dětí, ale není nijak pevně nadefinováno, spíše se zde bavíme o fyzickém násilí nežli trestech. Naše společnost se díky tomu staví k fyzickým trestům jako k povoleným, jak dokonce ukazují výsledky mého průzkumného šetření, fyzické tresty jsou stále ve společnosti aktuální bez ohledu na jejich dopady. V následujících podkapitolách je popsán rozdíl mezi fyzickým trestem a násilím. Je potřeba také popsat jaké mají fyzické tresty na dětech dopady na rodinu a samotné jedince do budoucího života. K tomu, aby si každý mohl udělat přehled, jak přesně nejsou fyzické tresty nadefinované v ČR z hlediska zákona je popsáno v jedné z podkapitol legislativou v ČR a to zákony, které se fyzickými tresty zabývají.

2.1 Fyzické tresty vs. fyzické násilí

Tělesný trest je úmyslné nebo záměrné způsobení bolesti za účelem potrestání. Forma fyzických trestů je velká a nejčastějšími jsou facka, pohlavek, výprask, klečení v koutě a další. (Vaníčková, 2004). Za násilí je považováno jednání, kdy jeden druhému někdo působí záměrnou škodu. (Jandourek, 2007). Je velmi tenká hranice mezi fyzickým trestem a týráním. Vaníčková ji definuje takto. „Tělesný trest je tělesným týráním, dochází-li k potrestání za pomoci předmětu, je-li bití směřováno na citlivé části těla (hlava, břicho, oblast genitálií, plošky a dlaně), nebo také tehdy, zůstávají-li na těle po ranách stopy (modřiny, škrábance apod.)“ (Vaníčková, 2004, s33). Takže pokud fyzický trest nezpůsobí modřiny a škrábance či jiné zranění je to pouze trest, ale překročením této hranice se pak tento čin stává týráním či násilím. Fyzický trest je hlavně spojován s autoritativní výchovou, kde je kladen důraz na to, že rodiče mají vždycky pravdu. (Hahn, 2018). Z praktických výzkumů je znatelné, že nejčastější fyzickým trestem je facka, která je projevem nadvlády nad dítětem. Dopady používání facky jsou znatelné, fackování probouzí v dětech agresi a probouzí v nich násilné řešení vlastních problémů. (Vaníčková 2004). „Tělesné tresty je možno klasifikovat podle různých kritérií, např. podle účelu trestu (výchovný x nápravný), podle způsobu provádění (rukou x předmětem). Mnozí vychovatelé (rodiče, pěstouni) používají mírnější formu tělesných trestů – plácnutí dítěte rukou, nejčastěji po zadečku nebo po ruce. Jiní trestají své dítě vařečkou, páskem nebo jiným předmětem – zdá se však, že těchto trestů ve srovnání

s předchozími lety ubývá. Variabilita používaných nástrojů je obrovská a liší se podle kulturních zvyklostí.“ (Lovasova a Schmidová, 2006, s.7). Fyzické tresty nejsou z výchovného pohledu žádným výchovným prostředkem, jsou úspěšné jen dočasně. Na toto téma se vedou mezi odborníky, rodiči a pedagogy velké debaty a diskuze pro stanovení hranic v souvislosti s fyzickými tresty. ((Lovasova a Schmidová, 2006). Závěrem bych shrnula, že účinnost fyzických trestů není zaručena. Vnucení vůle rodiče pomocí trestu je neúčinná metoda výchovy. Tresty podřívají dítě a narušují zdravý vývoj dítěte a vztahy s rodiči. (Kohn, 2019).

2.2 Fyzické tresty z pohledu zákona

„Tělesné trestání dětí je totiž sice zakázáno v 65 státech světa, ne však v České republice. Ta se už v roce 2007 zavázala, že ve svých zákonech takový zákaz také zakotví, avšak přesto je Česko jednou z posledních zemí v Evropské unii, které tento závazek nesplnily.“ (Ciroková, 2023, online) V trestním zákoníku České republiky se o zákazu fyzických trestů přímo nehovoří, je tam spíše řečeno o týrání než fyzických trestech.

V trestním zákoníku je to definované jako: „Týrání dítěte je neúměrné a opakované fyzické a psychické trestání, kdy rodiče svou hrubostí a bezcitností a zlým nakládáním ohrožují zdraví dítěte nebo jeho vývoj (§ 198 až § 199 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku).“ (Vaničková, 2012, online). Dalším dokumentem, který se zajímá o fyzické tresty je úmluva o právech dítěte přijatá OSN, Česko ji sice podepsalo, ale definici fyzických trestů v zákonu neupravilo. „Bohužel, v tomto dokumentu jsou zmíněna pouze dětská práva, zcela zde chybí zmínka o povinnostech. V roce 2000 OSN vydalo k Úmluvě o právech dítěte dva Opční protokoly. První Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte o zapojování dětí do ozbrojených konfliktů Česká republika ratifikovala v listopadu 2001. Druhý Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte týkající se prodeje dětí, dětské prostituce a dětské pornografie zatím ČR ani nepodepsala.“ (Hanušová, 2006, s. 17). zmínka fyzických trestech v úmluvě je v článku 19 „Právo nebýt zneužíván/a“ „Právo být ochráněn před všemi druhy násilím“ Tento článek se hlavně zaměřuje na ochranu dětí před jakýmkoliv tělesným či duševním násilím. To znamená, že má právo být ochráněn před ublížením, urážením a týráním (špatným zacházením) a to včetně sexuálního zneužívání, zanedbávání, trýzněním nebo vykořisťováním.“ (Právo na dětství, 2024, online) Opět je to zaměřeno na fyzické násilí, a ne fyzické tresty.

V listině základních práv a svobod ve čtvrté hlavě článku 32 je psáno „Rodičovství a rodina jsou pod ochranou zákona. Zvláštní ochrana dětí a mladistvých je zaručena.“ (čl.32 Ústavy č. 2/1993 Sb.)

V Česku tedy zákonné ukotvení fyzických trestů nemáme, zákony se zaměřují na násilí, ale na fyzické tresty nikoliv. Důraz na Českou republiku od ostatních zemí, jako je Švédsko, Norsko a další státy, které přijaly úmluvu a upravili ukotvení zákona o zákazu fyzických trestů je velký.

2.3 Dopady fyzických trestů

Dopady fyzických trestů jsou nevyčísitelné, protože z velké části dopadají na psychiku dětí, kterou poničí do jejich budoucích životů. Následky všech typů forem násilí na dětech ať už fyzických trestů nebo poté fyzického násilí si děti s sebou nesou celý život. Následky násilí jsou samozřejmě větší než u fyzických trestů, ale prvotní dopady mají stejné znaky. Můžeme je dělit na **krátkodobé**, kdy jde o okamžitou reakci na konfliktní situaci, a to bolestí, smutkem nebo pláčem. Může to v dítěti spustit agresi, úzkost, strach či paniku. **Dlouhodobé** následky jsou poškození obranné reakce, sociální izolace dítěte, poruchy příjmu potravy, zdravotní problémy, deprese, patologické chování a další. (Kalibová, Kaliba, 2014).

Podle Vaníčkové se důsledky fyzického trestání u malých dětí podepisují na jejich vývoji tím, že bývají vývojově opožděné. V následném dospívání pak ztrácejí motivaci k učení a mívají nejistý vztah s rodiči. V krizových situacích jsou jejich nejčastějšími emocemi vztek a vzdor. Děti, které zažívají fyzické tresty často nemají pozitivní myšlení v sebe sami. (Vaníčková, 2004). Fyzické tresty v dětech budí strach. „Ze strachu před trestem dítě neudělá zdaleka tolik práce, a hlavně se zdaleka tolik nenaučí jako pro hřejivé uspokojení.“ (Matějček, 2015, s. 34). Při výchově se děti učí pomocí sociálního učení, které dost často funguje podle toho, co vidí kolem sebe. Pokud by společnost chtěla, aby fyzické tresty zmizely ze společnosti, musely by opravdu plošně zmizet, protože pokud dítě doma vidí, že používání fyzických trestů je v pořádku a normální je vysoká pravděpodobnost, že je bude samo v budoucnu praktikovat.

Jak říká spisovatel Alfie Kohn, pokud na někom slabším, než jsem já, vykonávám bitím „lekcí“ tak i on to poté bude praktikovat v budoucnu při prosazování své vůle.

(Kohn, 2019). Stejným způsobem to vidí i americká socioložka McCordová, která říká, že „Kdyby rodiče a učitelé nahradili tělesné trestání jinými tresty, neučili by sice děti prát se, dávat rány pěstí a kopat druhé; přesto by však dál v dětech upevňovali dojem, že způsobovat někomu bolest je legitimním způsobem uplatňovat moci..... Není nic, co by tak výrazně podrývalo soucit a zájem o druhé lidi.“ (McCordová, 1991 in Kohn, 2019, s. 71). V tom, co prožívá dítě během trestu se shodují jak Kohn, tak Matějček. Dítě v pozici trestaného nepřemýšlí nad tím, co provedlo, ale nad tím, jak jsou rodiče zlí a jak se mění v monstrem v jejich očích. (Matějček, 2015), (Kohn, 2019).

Pokud se podíváme na fyzické tresty s jistou dávkou lidskosti, tak můžeme říct, díky dostupným informacím z výzkumů a odborné literatury, že pokud jsou fyzické tresty zaneseny do výchovy jako pravidelný výchovný prostředek tak napáchají daleko více škody, než kdyby je rodič nikdy nepoužil. Fyzické tresty vyvolávají v dětech patologické chování „Výzkumy potvrzují, že mezi násilníky a lidmi, kteří páchají násilnou trestnou činnost je převaha těch, kteří byli v dětství fyzicky trestáni a často i nepřiměřeně. Vést děti k respektování pravidel, usměrňovat je, nechat je nést následky za chyby (případně je i napravovat) lze očividně i bez fyzických trestů.“ (Boková, 2022, online). Stejně se na problematiku budoucnosti trestaných kouká Matoušek s Matouškovou, kteří se zaměřují na to, že tvrdá disciplína vymáhána fyzickými tresty prezentuje agresivní chování vůči dítěti. Dítě poté vidí agresivní chování jako povolenou formu komunikace. Kvůli často nepřiměřeným trestům, které nemají velkou účinnost se poté dítě uchyluje ke lhaní a manipulaci. Což jsou způsoby chování, kterým se výchova snaží zabraňovat. (Matoušek, Matoušková, 2011).

Závěrem lze použít vyjádření Kocourkové ze sborníku konference na ochranu práv, že „Fyzicky trestané děti, prožívají bolest a ponížení. Většinou jde o opakovatelnou traumatizaci, při níž děti prožívají různé pocity, například strach, ale i vztek vůči trestajícímu rodiči. Následky traumatizujícího trestání se mohou objevit také v klinických symptomech a syndromech, v poruchách osobnostního vývoje a později i v problémech v identifikaci s vlastní rodičovskou rolí.“ (Kocourková, 2003, s. 22)

3 Generace a jejich pohledy na výchovu jedince

Všichni lidé ve společnosti mají určitý věk, dle jejich roku narození se řadí do generací. Každá generace si zažila jinou dobu, proto se názory na výchovu a používání fyzických trestů velmi odlišují. V této kapitole jsou popsány generace, které odpovídaly na průzkumné šetření v empirické části bakalářské práce. V dílčích částech kapitoly jsou popsány jednotlivé generace a jejich pohledy na život, výchovu a fyzické tresty.

Z pohledu sociologie lze generaci definovat jako skupinu lidí, kteří se narodili přibližně ve stejné době a mají podobný způsob životního stylu. (Jandourek, 2012). Sak a Kolesárová píše, že „klasikem sociologické teorie generací byl K. Mannheim. Generaci dle těchto autorů chápal jako „velkou sociální skupinu blízkých populačních ročníků, která se formuje významnou společensko-historickou událostí a specifickými společenskými podmínkami.““ (Sak, Kolesárová 2012, s. 9) Jandourek ještě v roce 2007 uváděl, že doba trvání jedné generace je přibližně 25-30 let (Jandourek, 2007). Cajthamlová se naopak vyjadřuje, že dříve mezi sebou měli generace dvacet let, dnes již je to však jen patnáct let. (Cajthamlová, 2017)

Jako všechno v historii, tak i generace lidí se mění a vyvíjejí. Generační konflikt tu byl a vždycky bude. (Cajthamlová, 2017) Každá generace si prošla jinou dobou a jinak přistupuje k určitým situacím v jejich životě. Stejně tak se staví k výchově dětí, která byla ovlivněna dobou, ve které vyrůstali.

Válečná generace, lidé narozeni do roku 1945

Nynější generace našich praprarodičů. Válečná generace je tvrdá generace, která zažila nacisty, komunisty, pražské jaro, normalizaci i sametovou revoluci. Je to budovatelská generace, dnes často zmatená dobou a jejím rychlým vývojem. Vzhledem k tomu, čím si prošli jsou to většinou lidé, kteří neutrácejí a spoří si své peníze na horší časy. Jejich životní hodnoty vycházejí z dob, kterými prošli, jsou to hodnoty míru, zdraví a rodiny. Většinou už nepracují, jsou v penzi, avšak kvůli ekonomické situaci přibývá pracujících seniorů, jich se to však už většinou netýká. Technologie, kterým tato generace věří a podporuje je jsou rádio, noviny, gramofonové desky, telegram. Preferují osobní setkání. Telefonují, pokud se s někým potřebují spojit, někdo zvládne i skypování vnoučatům. (PR.konektor., NMS Market research, online). Podle Cajthamlové jsou nazýváni tzv. tichou generací stavitelů. Mají úctu k tradicím, hájili svou čest a dodržovali mužské a ženské role, manželství pro ně bylo důležité, nerozváděli se. (Cajthamlová, 2017). Pokud

se zaměříme na výchovu a fyzické tresty v jejich životě, tak tito lidé to brali jako součást výchovy. Žili v době, kdy se musela dodržovat striktně pravidla a za jejich porušení byly tvrdé sankce. Nepřišlo jim to jako nic špatného. Naopak kritizují moderní přístupy k výchově. (Cajthamlová, 2017)

Baby Boomers, lidé narozeni od roku 1946 do roku 1967

Nejčastěji je to generace našich prarodičů narozena převážně v komunistickém režimu. Chybí jim často pocit uznání a jistoty. Pevně se starají o své rodiče. Nejčastěji utrácejí za rodinu, pomáhají svým dětem i rodičům. Jsou velmi poznamenáni dobou, ve které vyrostli, proto jejich životní hodnoty jsou klid, izolace a život sám pro sebe, protože za všechno může systém. Před revolucí pracovat museli, protože zde panovala pracovní povinnost, po revoluci zkoušejí podnikat. Technologie, kterým důvěřují a používají je jsou televize, knihy, časopisy, telefony, magnetáky. Narozdíl od předchozí generace již nebazírují pouze na telefonickém spojení, ale mailují si a esemeskují. Začínají žít internetovým sociálním životem. (PR.konektor., NMS Market research, online). Je to generace chatařů a chalupářů, mají rádi komfort. Část z nich je stále silně věřící a rádi zachovávají tradice. (Cajthamlová, 2017) V jejich okolí začínají lehce smíšené názory na fyzické tresty dětí, ale jsou to lidé, kteří stále zastávají tradiční hodnoty dle jejich rodičů. (Cajthamlová, 2017)

Generace X, lidé narozeni od roku 1968 do roku 1982

Generace našich rodičů, často nazýváni jako „Husákovi děti“. Je nejsilnější generací, má nejpočetnější zastoupení. Zažili socialismus, převrat i divoké devadesátky. Jsou první, kteří okusují život bez manželství. Jejich životní motivace je mít finanční zabezpečení a klidný život, mít vlastní bydlení. Nevadí jim ráno vstávat ani pracovat přesčas. Nejdřív práce, potom zábava. Technologie, kterým důvěřují jsou mobil, počítač, walkman. Raději volají, než píšou, protože je to rychlejší. Vzpomínají na korespondenční lístky. Jsou vybíraví, trvá jim týdny, než se pro něco rozhodnout a zjišťují si informace před koupí. Začali vařit západně a kupovat si časopisy o jídle. Střídají období detoxu a nezřízeného pití. Celý život se učí rusky, ale nikdo rusky neumí. Na VŠ chodili, protože to bylo lepší než jít na vojnu nebo se vdát. Po revoluci vyrazili objevovat svět. Teď už mají rodiny a jezdí s cestovkou, ale sní o dobrodružné exotice. (PR.konektor., NMS Market research, online). Podle Cajthamlové se tito lidé odvrací od vztahů a partnerství. Starají se hlavně

o své zájmy a majetek. Pokud mají děti tak mají pocit, že kvůli práci je zanedbávali. (Cajthamlová, 2017). Vzhledem k pokroku výzkumu si začínají uvědomovat dopady fyzických trestů na dětech a začínají je kritizovat. Zkoumají a zkoušejí alternativní přístupy k výchově.

Generace Y, lidé narozeni od roku 1983 do roku 1999

Mladí lidé, kteří ukončují studium nebo již pracují. Nejstarší z nich již mají děti a rodiny. Generace Y je první globalizovaná generace, často se lidé narozeni v tuto dobu nazývají „mileniálové“. Volný pohyb přes hranice a svobodu berou jako samozřejmost, berou ji jako normální a nemají pocit, že si ji musí extra vážit. Vydělávají, aby si mohli užívat. Jejich mottem do života je být šťastný a spokojený, užívat si života a mít na to dost peněz. I práce může být zábava, nechtějí jí ale obětovat všechno. Technologie, které používají nejčastěji jsou MP3 přehrávač, chytrý telefon, připojení k internetu. Stolní počítač nebo notebook vlastní už od střední školy. Netelefonují, raději píšou SMS, mají tisíce aplikací, různé typy pro různé druhy komunikace s různými lidmi. Jídlo je životní styl. Vaří lokálně a zajímají se o původ potravin. Pijí hlavně na střední, teď už jsou víc v klidu. Generace Erasmus. Čím dál víc je zajímavá, co přesně studují. V zahraničí chtějí být lokální. Cestu si plánují sami a ubytování si hledají přes Airbnb. (PR.konektor., NMS Market research, online). V dětství zažívaly hodně rozmazlování a chvály, snaží si užít život a budovat nové vztahy. Snaží se o lepší planetu. Dbají jako první na ekologii. (Cajthamlová, 2017). Ve výchově jsou plně otevřeni novým metodám, tvrdě kritizují fyzické tresty jako zastaralé, preferují empatii a komunikaci. Přesto však velké procento lidí stále fyzické tresty používá.

Generace Z, online generace narozená od roku 2000

Nejstarší z nich již pracují, ale většina dokončuje studium. Tato generace se narodil v 21.století. Jsou to lidé narozeni od roku 2000. Generace Z je rozhodně online generací, jsou to dnešní teenageři a mladí lidé, nezažili dobu bez internetu nebo smartphonů. Svět vnímají skrze dotykové displeje. Utrácejí za to, co je zrovna v módě. Životním cílem je mít opravdové přátele a hodně toho zažít. Natáčejí videa na YouTube a TikTok, na sítích mají spoustu přátel. Generace, která se učí online, na dálku. Na dovolenou jezdí s rodiči.

Sami už jeli na prodloužený víkend do Paříže nebo Římu. (PR.konektor., NMS Market research, online).

Dospěli sice intelektem, ale sociální vyspění jim chybí. Žijí v přelidněném světě často s vidinou osamělého žití. (Cajthamlová, 2017). Vyrůstají v prostředí, kde fyzické tresty jsou kritizovány, přesto jsou však dle dostupných výzkumů používány.

Závěrem této kapitoly by mělo být zmíněno, že odborná literatura, která by popisovala přesný popis, jak jednotlivé generace fungují, jaké mají pohledy na výchovu jedince a jaké jsou jejich pohledy na svět není k dostání. Výzkum, který agentura, která je výše citována udělal je jedním z mála podkladů, kde jsou vyznačeny všechny generace v porovnání s jejich hodnotami a myšlenkami na život.

V návaznosti již na výše zmíněné je potřeba říct, že tím, jak se generace překrývají, navzájem na sebe působí, tak dochází k sociálnímu působení jedné skupiny na druhou. Můžeme vidět a vnímat kolem sebe, že vliv prarodičů byl největší na naše prarodiče, prarodičů na naše rodiče a vliv na nás vyvíjejí největší rodiče. Generace přenášejí své názory z minulosti těch, kteří je ovlivňovali, ale přidávají i své myšlenky. Proto, třeba jednou bude generace, která fyzické tresty používat vůbec nebude. Myšlenky shrnuje i Nováková „Například pokud je rodič přesvědčený, že jeho rodiče byli příliš přísní nebo naopak přehnaně benevolentní, může se samozřejmě rozhodnout, že bude dítě vést jinak. To je naprosto v pořádku. Argument, že on sám přežil stejnou výchovu, spíše vytváří určité napětí mezi generacemi, než aby měl nějaký přínos. Myslím, že je fajn, když rodiče dokážou inovovat výchovné styly svých vlastních rodičů a dokážou hledat vlastní cestu a způsoby, které se jim zdají nejlepší. Taky je určitě důležité, že se mění doba. Svět je jiný, než když jsme byli dětmi my. Na děti jsou odlišné požadavky. Změnily se naše možnosti a přístup k informacím.“ (Nováková, 2023, online)

4 Průzkumné šetření generačního pohledu problematiky fyzických trestů

Empirická část bakalářské práce se zaměřuje na výzkumné šetření, které se zaměřuje na generační pohled problematiky fyzických trestů ve výchově dětí v rodině. Výzkumné šetření je zaměřeno na generační pohled. Průzkumné šetření je provedeno kvantitativní metodou formou dotazníku, který si klade za cíl zjistit generační názory na problematiku fyzických trestů ve výchově dětí v rodinách.

Výzkumná strategie

Zájmem celého šetření jsou fyzické tresty na dětech, proto můžeme konkretizovat záměr na problematiku fyzických trestů. Následná přesná precizace je problematika fyzických trestů ve výchově dětí v rodinách. Populací toho to šetření jsou dospělí lidé v ČR, konkrétní vzorek těchto dospělých lidí, jsou lidé starší 18 let. Pomocí kvantitativní metody proběhne sběr dat, který bude potvrzovat hypotézy, které jsou jeho podkladem. Po sestavení výzkumné strategie je nutností si nadefinovat výzkumný problém a cíl celého šetření, kterou jsou popsány níže.

4.1 Stanovení výzkumného problému, cíle průzkumného šetření a hypotéz

Prvně si musíme stanovit výzkumný problém, který je následující:

Používání fyzických trestů ve výchově dětí u dospělých lidí napříč generacemi.

Po stanovení výzkumného problému je třeba si stanovit a definovat cíl průzkumného šetření. Cílem výzkumného šetření je **zjistit generační pohled na problematiku fyzických trestů ve výchově dětí v rodinách** a názor na možnost zavedení zákazu fyzických trestů na dětech.

Před sestavením dotazníku byly stanoveny 4 hypotézy, tzv. 4 vědecké předpoklady, které vycházejí z již zpracovaných výzkumů. (Gavora, 2000, s50). V tomto případě jde o hypotézy, které se pokoušíme potvrdit.

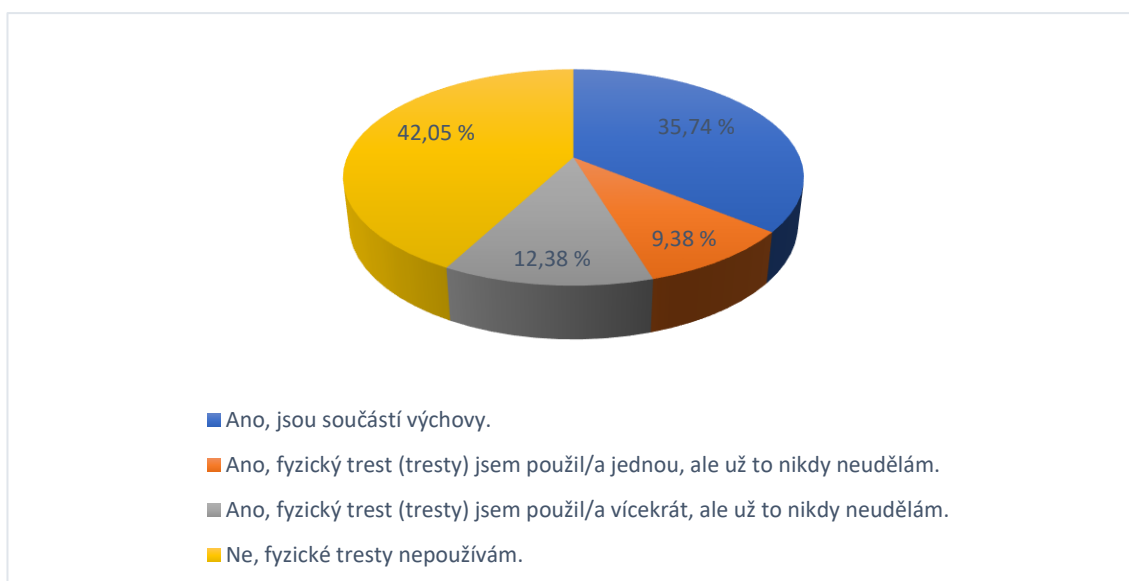
- **Hypotéza č.1:** Více jak čtvrtina respondentů se přiklání k tomu, že fyzické tresty patří do výchovy dětí.
- **Hypotéza č. 2:** Skupina lidí ve věku 25 - 34let (generace Y) schvaluje trestání více než skupina 45 - 54let (generace Y/X).
- **Hypotéza č. 3:** Více jak 50 % respondentů se přiklání k tomu, že pohlavek a plácnutí přes hýždě je přijatelný fyzický trest.
- **Hypotéza č. 4:** Více jak 20 % se přiklání zákonu o zákazu fyzických trestů na dětech.

V následující části jsou detailně rozebrány právě tyto čtyři hypotézy, které vychází výzkumného šetření, které bylo provedeno odborníky z Psychiatrické kliniky 1. LF UK a VFN, kteří se rozhodli realizovat výzkum na téma vnímání a používání fyzických trestů v České republice. Průzkum byl zveřejněn v červnu 2023 a je zaměřen na vnímání a používání fyzických trestů v České republice.

Hypotéza č. 1. Více jak čtvrtina rodičů se přiklání k tomu, že fyzické tresty patří do výchovy dětí.

Hypotéza č.1 je podložena stejně jako ostatní hypotézy z výzkumu odborníku LF UK. Studie byla provedena v roce 2023 a byla zaměřena na rodiče dětí ve věku 0-18 let. Z grafu č.1 vychází první hypotéza, kde dle výsledků je vidět, že 35,74 % rodičů považují fyzické tresty jako součást výchovy. Pouze 42,05 % rodičů fyzické tresty vůbec nepoužívá.

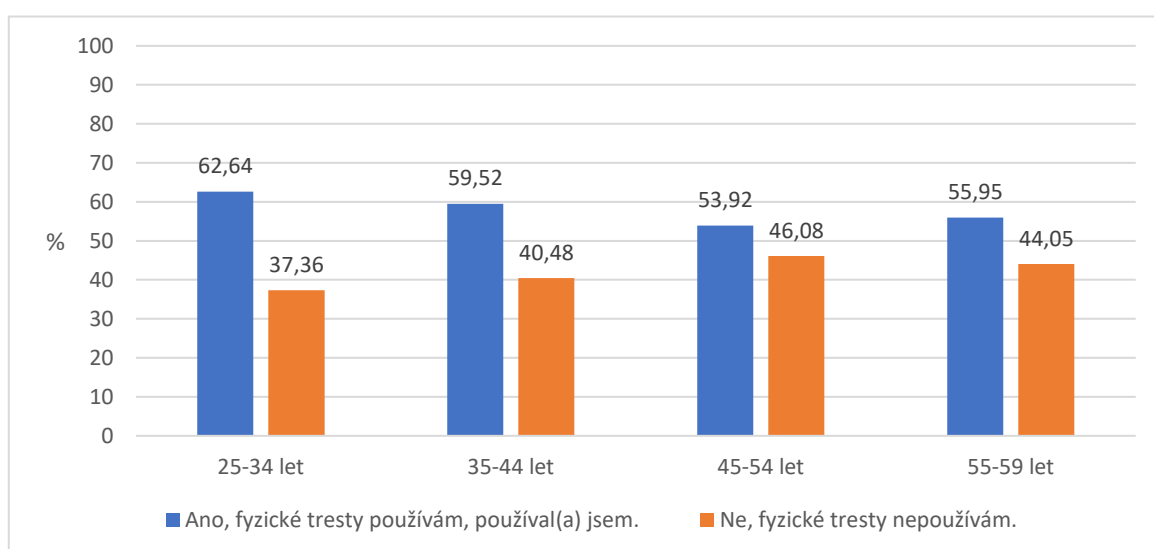

Graf 1 Podklad pro hypotézu č.1

Zdroj: (UK LF, 2023, online)

Hypotéza č. 2: Skupina lidí ve věku 25 - 34let (generace Y) schvaluje trestání více než skupina 45 - 54let (generace Y/X).

V následujícím grafu č.2 je vidět věkový rozdíl skupiny lidí, která fyzické tresty používá a která je nepoužívá. Největší věkový rozdíl v používání fyzických trestů je mezi věkovou skupinou 25–34 let a skupinou 45–54 let. Podklady jsou od odborníků z psychiatrické kliniky z 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovi.

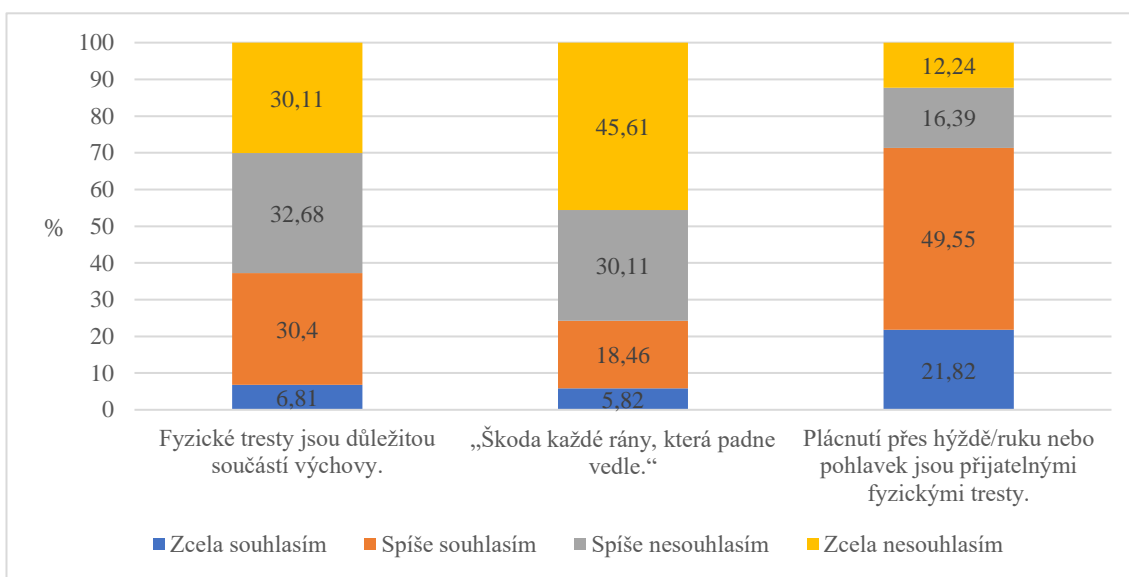

Graf 2 Podklad pro hypotézu č.2

Zdroj: (UK LF, 2023, online)

Hypotéza č. 3: Více jak 50 % respondentů se přiklání k tomu, že pohlavek a plácnutí přes hýždě je přijatelný fyzický trest.

Hypotéza č. 3 je zaměřena na samotný fyzický trest, který je pro respondenty přijatelný. Z části výzkumu, který je vidět na grafu č.3 vyplývá, že 21,82 % zcela souhlasí, že plácnutí přes hýždě/ruku nebo pohlavek jsou přijatelnými fyzickými tresty a 49,55 % se spíše přiklání k souhlasu s tímto tvrzením.

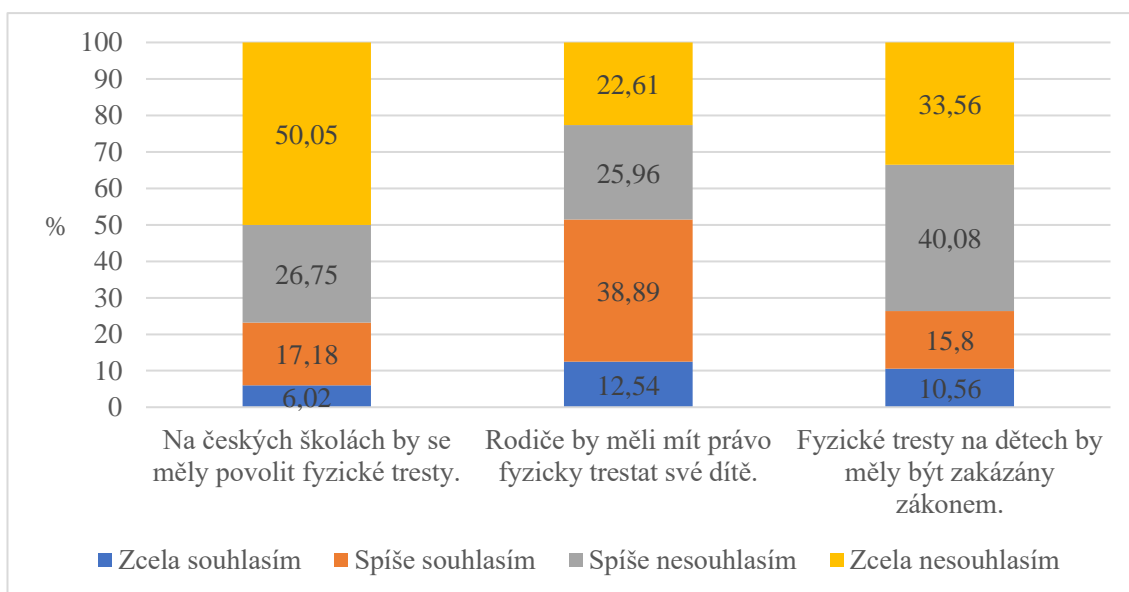

Graf 3 Podklad pro hypotézu č.3

Zdroj: (UK LF, 2023, online)

Hypotéza č. 4: Více jak 20 % se přiklání zákonu o zákazu fyzických trestů na dětech.

V poslední hypotéze č. 4 je zamyšlením, zda by rodiče podpořili zavedení zákonu o fyzických trestech na dětech. Graf č.4 ukazuje, že 10,56 % zcela souhlasí se zavedením zákonu 15,5 % se přiklání k tomu, že spíše souhlasí se zavedením zákonu.

Graf 4 Podklad pro hypotézu č.4

Zdroj: (UK LF, 2023, online)

4.2 Dotazníkové šetření

Empirická část byla realizována kvantitativním průzkumným šetřením, které bylo realizováno formou dotazníku, dotazníky byly šířeny online po sociálních sítích a internetu. Dotazník byl vytvořen pomocí platformy Google forms, pomocí odkazu byl následně sdílen přes sociální sítě. Oslovena byla široká veřejnost napříč generacemi. Dotazníkové šetření probíhalo od prosince 2023 do března 2024.

Dotazník se skládá z úvodní části, kde je představeno téma a prosba o vyplnění průzkumného šetření s informací o anonymitě průzkumného šetření.

V hlavní části dotazníku je poskládáno 13 otázek na, které respondenti odpovídají, přes online platformu. První etapa otázek je orientačních směrem k respondentovi na pohlaví, zařazení do generace a rodičovství. Druhá etapa je zaměřena podle hypotéz, kdy jde o 9 uzavřených otázek s jednou možností odpovědi a o 1 uzavřenou otázku s možností výběru více odpovědí. V tabulkách 1,2 a 3 jsou ukázány výzkumné vzorky, které se účastnili průzkumného šetření.

Tabulka 1 Celkový počet respondentů

Celkový počet respondentů	Muži	Ženy	Jiné
446	347	96	3

Tabulka 2 Generační zastoupení

Válečná generace	Baby Boomers	Generace X	Generace Y	Generace Z
7	50	136	105	148

Tabulka 3 Volba pohlaví

Možnosti	Celkem	Celkem (%)
Žena	347	77,8 %
Muž	96	21,5 %
Jiné	3	0,7 %

4.3 Analýza a interpretace výsledků průzkumného šetření

V této kapitole jsou prezentovány výsledky průzkumného šetření, které bylo zaměřeno na téma generačního pohledu problematiky fyzických trestů ve výchově dětí v rodinách. První tři otázky jsou vyhodnoceny v kapitole výše. Jednalo se o informačně zařazovací otázky.

Otázka č. 3 Jste/byl jste rodičem nějakého dítěte?

Tabulka 4 Otázka č. 3

Možnosti	Celkem	Celkem (%)
Ano	224	50,2 %
Ne	222	49,8 %

Průzkumného šetření se zúčastnilo 446 respondentů. Tito respondenti byli z 50,2% rodiči nějakého dítěte a z 49,8 % šlo o respondenty, kteří nebyli doposud rodiči dítěte. Můžeme tedy předpokládat, že výsledky budou zastávat názory obou skupin, respondentů rodičů a respondentů, kteří rodiči nejsou.

Otázka č. 4 Jaký máte názor na výrok: "Fyzické tresty patří do výchovy dětí"?

Tabulka 5 Otázka č. 4

Možnosti	Celkem	Celkem (%)
Ano, s tímto výrokem souhlasím.	121	27,1 %
Ano, s tímto výrokem spíše souhlasím.	32	7,2 %
Ne, s tímto výrokem spíše nesouhlasím.	188	42,2 %
Ne, s tímto výrokem nesouhlasím.	105	23,5 %

Dle odpovědí respondentů můžeme vidět, že se 153 (34,3 %) respondentů se přiklání k výroku, že fyzické tresty patří do výchovy dětí patří 188 (42,2 %) respondentů spíše nesouhlasí a 105 (23,5 %) úplně nesouhlasí s tímto výrokem. Hypotéza č. 1, **více jak čtvrtina respondentů se přiklání k tomu, že fyzické tresty patří do výchovy dětí**, která je předpokladem té to otázky, byla potvrzena. Pro tuto otázku by se měla vyhodnocovat i hypotéza č. **Skupina lidí ve věku 25 - 34let (generace Y) schvaluje trestání více než skupina 45 - 54let (generace Y/X)**. V tomto případě je to, ale limitou celé práce, pro porovnání bez statistických úprav nelze vzorky generací porovnat. Následující otázka navazuje na tuto hypotézu také, aby se mohla potvrdit návaznost výsledků a pravdivost hypotézy č.1. Za alarmující můžeme brát výsledek, že opravdu 27,1 % dotazovaných si myslí, že fyzické tresty patří do výchovy dětí.

Otázka č. 5 Použil jste někdy fyzický trest na dětech jako prostředek výchovy?

Tabulka 6 Otázka č. 5

Možnosti	Celkem	Celkem (%)
Ano, považuji je za součást výchovy.	23	5,2 %
Ano, jednou jsem jej použil, ale neopakoval.	76	17 %
Ano, použil jsem jej vícekrát.	116	26 %
Ne, nikdy jsem je nepoužil.	44	9,9 %
Nejsm rodičem.	187	41,9 %

Vycházející výsledky z otázky č. 5, která se zaměřuje na dotazování, zda respondenti přistoupili k fyzickým trestům na dětech jako k výchovnému prostředku., jsou následující. V této otázce se 187 respondentů vyjádřilo, že nejsou rodiči, tudíž nezastávají zkušenost

s výchovou dítěte. Pokud sečteme odpovědi nejsem rodičem a ne, nikdy jsem jej nepoužil, tak si kontrolujeme odpověď u otázky č. 3, kde se respondentů ptáme, zda jsou nebo byli rodiči, počty nám souhlasí. 26 % respondentů se vyjadřuje, že použili fyzický trest na dětech vícekrát jako prostředek výchovy, tímto se opět potvrzuje hypotéza č. 1 **více jak čtvrtina respondentů se přiklání k tomu, že fyzické tresty patří do výchovy dětí.** Pouze 76 (17 %) respondentů se vyjádřilo, že použilo fyzický trest, ale už to znovu nezopakovalo a 23 (5,2 %) odpovídajících je považuje za součást výchovy.

Otázka č. 6 Jak se podle Vás společnost dívá na fyzické tresty ve výchově?

Tabulka 7 Otázka č. 6

Možnosti	Celkem	Celkem (%)
Schvaluje je.	19	4,3 %
Spíše je schvaluje.	185	41,5 %
Spíše je neschvaluje.	191	42,8 %
Neschvaluje.	51	11,4 %

Situace ve společnosti ohledně fyzických trestů je téma, které bouří celou společností. Generace, které se ve společnosti protínají mají rozdílné názory a ty se střetávají napříč společností. Pokud se podíváme na společné výsledky všech generací, tak 45,8 % respondentů si myslí, že společnost se přiklání k tomu, že společnost schvaluje fyzické tresty. A 54,2 % se přiklání k tomu, že společnost neschvaluje fyzické tresty na dětech. Tato otázka vychází z hypotézy č. 1 **více jak čtvrtina respondentů se přiklání k tomu, že fyzické tresty patří do výchovy dětí.** Hypotéza byla opět potvrzena.

Otázka č. 7 Jak moc je pro Vás přijatelná facka jako fyzický trest?

Tabulka 8 Otázka č. 7

Možnosti	Celkem	Celkem (%)
Přijatelná.	35	7,8 %
Spíše přijatelná.	83	18,6 %
Spíše nepřijatelná.	165	37 %
Nepřijatelná.	163	36,5 %

Výsledky otázky číslo sedm ukazují, že 328 respondentů (73,5 %) se přiklání k názoru, že facca není přijatelná jako fyzický trest, z toho 165 respondentů ji považují za spíše nepřijatelnou a 163 respondentů za nepřijatelnou jako fyzický trest. Tudíž zde hypotéza č.3, **více jak 50 % respondentů se přiklání k tomu, že pohlavek a plácnutí přes hýždě je přijatelný fyzický trest**, byla zamítnuta. Můžeme zde, v tomto výsledku, vidět velké pozitivum, pouze 26,4 % respondentů se přiklání k facce jako přijatelnému fyzickému trestu, opět se zde potvrzuje i návaznost na hypotézu č. 1.

Otázka č. 8 Jak moc je pro Vás přijatelné plácnutí po hýždích, jako fyzický trest?

Tabulka 9 Otázka č. 8

Možnosti	Celkem	Celkem (%)
Přijatelná.	100	22,4 %
Spíše přijatelná.	200	44,8 %
Spíše nepřijatelná.	92	20,6 %
Nepřijatelná.	54	12,1 %

Na rozdíl od otázky č. 7, zde hypotéza č.3, **více jak 50 % respondentů se přiklání k tomu, že pohlavek a plácnutí přes hýždě je přijatelný fyzický trest**, potvrzena. 67,2 % respondentů se přiklání k tomu, že je pro ně plácnutí po hýždích přijatelné jako fyzický trest. Z toho 200 respondentů považují plácnutí po hýždích za spíše přijatelné a 100 respondentů za přijatelné jako fyzický trest.

Otázka č. 9 Jak moc je pro Vás přijatelné klečení v koutě, jako fyzický trest?

Tabulka 10 Otázka č. 9

Možnosti	Celkem	Celkem (%)
Přijatelná.	18	4,0 %
Spíše přijatelná.	29	6,5 %
Spíše nepřijatelná.	93	20,9 %
Nepřijatelná.	306	68,6 %

Výsledky odpovědí na otázku, zda je pro respondenty přijatelné klečení v koutě rozhodně zamítly hypotézu č. 3, **více jak 50 % respondentů se přiklání k tomu, že pohlavek a plácnutí přes hýždě je přijatelný fyzický trest.**, protože zde se 89,5 % respondentů

přiklání k tomu, že to pro ně přijatelné není. Můžeme to přisoudit k posunu společnosti, protože tento trest byl více používán v historii a dnes ho společnost spíše vyřadila, jak je již znatelné z výsledků.

Otázka č. 10 Jak moc je pro Vás přijatelná rána páskem či rákoskou, jako fyzický trest?

Tabulka 11 Otázka č. 10

Možnosti	Celkem	Celkem (%)
Přijatelná.	7	1,6 %
Spíše přijatelná.	14	3,1 %
Spíše nepřijatelná.	44	9,9 %
Nepřijatelná.	381	85,4 %

Stejně jako u otázky č. 9, tak ani zde nebyla hypotéza č.3, **více jak 50 % respondentů se přiklání k tomu, že pohlavek a plácnutí přes hýždě je přijatelný fyzický trest**, potvrzena, ale zamítla se. Dokonce zde můžeme vidět ještě větší posun společnosti, protože 95,3 % respondentů se přiklání k tomu, že rána páskem či rákoskou pro ně není přijatelná jako fyzický trest. Pokud se podíváme na předešlou otázku č. 9 tak otázka č. 10 prošla ještě větší společenskou změnou nežli klečení v koutě. Musíme tyto výsledky však brát s rezervou. Počet respondentů neprezentuje celou společnost.

Otázka č. 11 Jaký máte názor na možnost zavedení, zákonu zákazu fyzických trestů na dětech?

Tabulka 12 Otázka č. 11

Možnosti	Celkem	Celkem (%)
Ano, souhlasím se zavedením zákonu.	87	19,5 %
Spíše souhlasím se zavedením zákonu.	137	30,7 %
Spíše nesouhlasím se zavedením zákonu.	149	33,4 %
Ne, nesouhlasím se zavedením zákonu	73	16,4 %

Jak společností hýbe téma fyzických trestů na dětech, tak v tom to tématu se skrývá i možnost lepšího ukotvení zákonu o zákazu fyzických trestech na dětech nebo spíše zpřísnění, zákonu zákazu fyzických trestů na dětech. Hypotéza č. 4, která říká, že **více**

jak 20 % se přiklání zákonu o zákazu fyzických trestů na dětech, byla v té to otázka potvrzena. 50,2 % respondentů se přiklání k souhlasu se zavedením zákonu a 49,8 % se přiklání k nesouhlasu k zavedení zákonu. Zajímavostí těchto výsledků jsou jednoznačně procentní hodnoty. Stejně hodnoty totiž vyšly u otázky č.3, která se respondentů dotazovala, zda jsou nebo byli rodiči nějakého dítěte či nikoliv.

Otázka č. 12 Dokážete si představit výchovu dětí bez fyzických trestů?

Tabulka 13 Otázka č. 12

Možnosti	Celkem	Celkem (%)
Ano, dokážu.	176	39,5 %
Spíše ano, dokážu.	146	32,7 %
Spíše ne, nedokážu.	101	22,6 %
Ne, nedokážu.	23	5,2 %

V těch to výsledcích je opět potvrzena hypotéza, hypotéza č. 4 **více jak 20 % se přiklání zákonu o zákazu fyzických trestů na dětech**. A je zde potvrzena pravdivost odpovědí respondentů, protože výsledky této otázky se dají porovnávat s otázkou č. 11, kde se ptáme v jiné formulaci na totéž a výsledky se vzájemně nerozcházejí. Zde se totiž 72,2 % respondentů přiklání k tomu, že si dokáží představit výchovu dětí bez fyzických trestů. Ale pokud se podíváme na výsledek, kde respondenti odpovídají spíše ano, dokážu tak jich odpovědělo 32,7 % takto a v otázce č.11 na odpověď Spíše souhlasím se zavedením zákonu, odpovědělo 30,7 %. Výsledky mají k sobě velmi blízko.

Otázka č. 13 Myslíte si, že výchova dětí bez fyzických trestů ovlivní rodinu i společnost? (Lze zaškrtnout více možností)

Tabulka 14 Otázka č. 13

Možnosti	Celkem	Celkem (%)
MĚLA by pozitivní dopad jak pro rodinu, tak pro společnost.	194	43,5 %
Pro rodinu by MĚLA pozitivní dopad.	114	25,6 %
Pro společnost by MĚLA pozitivní dopad.	67	15 %
NEMĚLA by pozitivní dopad pro rodinu ani společnost.	125	28 %
Pro rodinu by NEMĚLA pozitivní dopad.	37	8,3 %
Pro společnost by NEMĚLA pozitivní dopad.	64	14,3 %

U této otázky, mohli respondenti zaškrtnout více odpovědí. Nejčastějšími odpověďmi byly možnosti A, B, kde se v odpovědi shoduje to, že by měla pozitivní dopad pro rodinu. Hypotéza č. 4, **více jak 20 % se přiklání zákonu o zákazu fyzických trestů na dětech**, se v této otázce opět potvrdila. Pokud se podíváme na výsledky tak nejčastěji si respondenti myslí a to z 43,5 %, že výchova bez fyzických trestů by měla pozitivní dopad jak pro rodinu, tak pro společnost. Naopak 28 % odpovídajících si myslí, že by tato výchova neměla pozitivní dopad ani pro rodinu, ani pro společnost.

4.4 Shrnutí průzkumného šetření

Cílem průzkumného šetření byl generační pohled na problematiku fyzických trestů ve výchově dětí v rodinách. Limitou této práce je nerovnoměrné zastoupení generací, kvůli, kterému nemůže dojít k porovnání generačních pohledů a vyhodnocení hypotézy č.2, ale přesto lze práci brát tak, že ve všech odpovědích jsou zastoupeny všechny generace, a proto toto šetření je generačním pohledem. Pro potřebu sestavení kvantitativní metody dotazníku byly stanoveny 4 hypotézy. V návaznosti na hypotézy byly sestaveno 13 otázek do průzkumného šetření formou dotazníku. Dotazník byl šířen online formou přes sociální síť. V rámci průzkumného šetření byly zjištěny následující výsledky.

Výsledky ukazují, že 34,3 % dotazovaných respondentů se přiklání k tomu, že fyzické tresty patří do výchovy dětí. Dále bylo zjištěno, že 48,2 % dotazovaných použilo minimálně jednu fyzický trest jako prostředek výchovy. Respondenti se také z 45,8 %

shodli, že společnost přiklání k fyzickým trestům. Zajímavé výsledky vyšli při otázkách na konkrétní fyzické tresty. 73,5 % dotazovaných se přiklání k tomu, že facka není přijatelný fyzický trest, naopak tomu je u plácnutí přes hýždě, kdy 67,2 % respondentů se přiklonilo k přijatelnosti tohoto fyzického trestu. Ve výsledcích ohledně možnosti zavedení zákona zákazu fyzických trestů vychází výsledek, kdy v dotazníku odpovídá 50,2 % rodičů a 49,8 % lidí, kteří nejsou rodiči. K zavedení zákona se přiklání 50,2 % a 49,8 % spíše nesouhlasí.

V návaznost na výsledky, které byly zjištěny se potvrzovaly a zamítaly jednotlivé hypotézy. Hypotézy vycházely z výzkumu 1. Lékařské fakulty Univerzity Karlovy, který tvoří odborníci psychiatrické kliniky. Hypotéza č. 1 ve znění **více jak čtvrtina respondentů se přiklání k tomu, že fyzické tresty patří do výchovy dětí** byla potvrzena ve všech otázkách, které byly tvořeny v návaznosti na samotnou hypotézu. Hypotéza č. 2 byla limitou této práce a kvůli nedostačujícím vzorkům odpovědí jednotlivých generací, nemohla být vyhodnocena. Hypotéza č. 3 **více jak 50 % respondentů se přiklání k tomu, že pohlavek a plácnutí přes hýždě je přijatelný fyzický trest.** Byla zamítnuta. Ve třech ze čtyřech otázek se její potvrzení nepotvrdilo. A poslední hypotéza č. 4, která říká, že **více jak 20 % se přiklání zákonu o zákazu fyzických trestů na dětech.** Byla potvrzena ve všech svých otázkách, které zkoumaly potvrzení hypotézy č. 4.

K výsledkům průzkumného šetření musíme přistupovat s jistým nadhledem. Respondentů, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření bylo 446. Není to adekvátní vzorek, abychom z výsledků dokázali rozeznat postoj celé společnosti a zároveň vzorek nebyl dostatečný na to, abychom mohli porovnat generační pohledy všech generací, protože určité generace by měli převahu, některé by naopak byly podhodnoceny malým počtem respondentů. Avšak tato práce může sloužit jako odrazový můstek pro diplomovou práci, která by se více zaměřila na dotazované vzorky generací a jejich porovnání as využitím statistiky by práci daleko lépe vyhodnotila.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo cíl popsat a analyzovat generační pohled na problematiku fyzických trestů v rodinách. V první kapitola byla věnována tématu rodiny. Rodiny z pohledu odborníku sociologie, psychologie či práva. Následně byly rozebrány funkce rodiny, které jsou ohroženy používáním fyzických trestů. Rodiny používají různé výchovné styly ty najdeme i s historickým kontextem výchovy s fyzickými tresty také v první kapitole. Druhá kapitola byla zaměřena na fyzické tresty, kde v podkapitolách bylo popsána legislativy v České republice a dopady fyzických trestů na jedince. V poslední teoretické kapitole byla popsána válečná generace, generace baby boomers, generace Y a X a generace Z. Konkrétně zde byla zmíněna doba, ve které vyrůstali a jejich pohled na rodinný život a výchovu jedinců.

V empirické části bylo popsáno průzkumné šetření, které si kladlo za cíl zjistit generační pohled na problematiku fyzických trestů ve výchově dětí v rodinách a názor na zpřísnění zákona zákazu fyzických trestů na dětech. K jeho splnění byly sestaveny 4 hypotézy, které pomohly k sestavení 13 otázek v dotazníku, který byl šířen online formou přes sociální sítě. Limitou této práce byla hypotéza č.2, která kvůli nedostatečnému vzorku nemohla být hodnocena. **Potvrzeny** byly hypotézy č. 1 ve znění více jak čtvrtina respondentů se přiklání k tomu, že fyzické tresty patří do výchovy dětí, dále hypotéza č. 4 ve znění, více jak 20 % se přiklání zákonu o zákazu fyzických trestů na dětech. **Zamítnuta** byla hypotéza č. 3 ve znění, více jak 50 % respondentů se přiklání k tomu, že pohlavek a plácnutí přes hýždě je přijatelný fyzický trest

Dotazník se v první části zaměřoval na obecné otázky pohlaví, zařazení do generace a zda je dotazovaný rodičem či nikoliv. Následně začali otázky na téma fyzických trestů ve výchově. Poté respondenti odpovídali na to, zda souhlasí s fyzickými tresty a zda je již sami ve výchově již použili. V další části byl dotazník zaměřen na konkrétní fyzické tresty jako je facka, plácnutí po hýždích, klečení v koutě a rána rákoskou či páskem. Poslední část otázek byla formulována na možné přijmutí zákona zákazu fyzických trestů a jak se k němu respondenti staví.

Bakalářská práce splnila část svého cíle, ale její přínos může posloužit jako odrazový můstek pro diplomovou práci, která by se více zaměřila na limitu této práce, a to jsou vzorky z jednotlivých generací.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

BAUEROVÁ, Jaroslava a BÁRTOVÁ, Eva. *Proměny ženy v rodině, práci a ve veřejném životě*. Sociologická knižnice (Svoboda). Praha: Svoboda, 1987. 306 s. ISBN (Brož.)

CAJTHAMLOVÁ, Kateřina. *Abeceda moderního rodiče*. V Praze: Vyšehrad, 2017. 400 s. ISBN 978-80-7429-913-1.

ČÁP, Jan a MAREŠ, Jiří. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál. 2001. s. 655. ISBN 80-7178-463-X.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. s. 261. ISBN 80-85931-79-6.

HAHN, Britta. *Ale já chci tohle, mami: nenásilná komunikace pro rodiče*. Praha: Portál, 2018. s. 205. ISBN 978-80-262-1298-0.

HANUŠOVÁ, Jaroslava. *Násilí na dětech – syndrom CAN*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. s. 24. ISBN 80-86991-78-4

HAVIGER, Jiří; HAVIGEROVÁ, Jana Marie a LOUDOVÁ, Irena. *Lexikální stopa pojmu rodina*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014.s. 132. ISBN 978-80-7435-429-8.

JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2007. s. 258. ISBN 978-80-7367-269-0

KALIBOVÁ, Petra a KALIBA, Martin. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě v kontextu současného školství*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. s. 91. ISBN 978-80-7435-507-3.

KOHN, Alfie. *Bezpodmínečné rodičovství: cesta od odměn a trestů k lásce a porozumění*. Praha: Malvern, 2019. s. 263. ISBN 978-80-7530-155-0.

KOHN, Alfie.. *Unconditional Parenting*. Atria Books. 2006. s.272. ISBN-13 978-0743487481.

KOCOURKOVÁ, Jana. Vliv bolesti a ponižování na psychiku dítěte. In: *Násilí na dětech: „Násilí nezná hranic, ale zanechává stopy“*. Praha: Humanitas-Profes, 2003. s. 112. ISBN 80-903392-0-4.

KRAUS, Blahoslav. *Životní styl současné české rodiny*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. ISBN 978-80-7435-544-8.

KRAUS, Blahoslav. POLÁČKOVÁ, Věra., et al. *Člověk, prostředí, výchova*. Brno: Paido, 2011. ISBN 80-7315-004-2

LOVASOVA, Lenka a SCHMIDOVÁ, Kateřina. *Tělesné tresty*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. 24 s. [cit. 2020-11-21]. ISBN 80-86991-75-X.

MATĚJČEK, Zdeněk. Po dobrém, nebo po zlém. Praha: Portál, 2015. s. 128. ISBN 978-80-262-0852-5.

MATOUŠEK, Oldřich a MATOUŠKOVÁ, Andrea. *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Praha: Portál, 2011. s. 336. ISBN 978-80-7367-825-8.

SAK, Petr a KOLESÁROVÁ, Karolína. *Sociologie stáří a seniorů*. Praha: Grada, 2012. s. 232 ISBN 978-80-247-3850-5.

SOBOTKOVÁ, Irena. *Psychologie rodiny*. Praha: Portál, 2007. s. 224. ISBN 978-80-7367-250-8.

VANÍČKOVÁ, Eva. *Tělesné tresty dětí*. Praha: Grada, 2004. 116 s. ISBN 80-247-0814-0.

Internetové zdroje

BOKOVÁ, Ludmila. *Bit, či nebit? Tři hlavní důvody, proč je vhodné a užitečné bit děti!* In: linkabezpeci.cz [online]. 2022 [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://www.linkabezpeci.cz/-/bit-ci-nebit-tri-hlavni-duvody-proc-je-vhodne-a-uzitecne-bit-deti>

CIROKOVA, Kristina. Stop fackování dětí. *Stát chce skoncovat s výchovnou metodou třetiny Čechů*. In: seznamzpravy.cz [online].2023 [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-kauzy-konec-fackovani-deti-ministerstvo-spravedlnosti-chysta-zmenu-zakona-233826>)

NOVÁKOVÁ, Milena. *Selský rozum ve výchově*. In: sancedetem.cz [online]. 2023. [cit. 2024-04-23]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/selsky-rozum-ve-vychove>

PRÁVO NA DĚTSVÍ, *Článek 11-20*. In: pravonadetstvi.cz [online]. © 2024 [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <http://www.pravonadetstvi.cz/deti/tvoje-prava/umluva-o-pravech-ditete-1/prava-deti/tvoje-prava/umluva-o-pravech-ditete-1/prava-deti/clanek-11-20/>

PR.KONEKTOR. a NMS MARKET RESEARCH. *Práce, jídlo, peníze a vztahy. Návod na použití generací*. In: generace.forbes.cz [online]. [cit. 2024-03-08]. Dostupné z: <http://generace.forbes.cz/tabulka/>

UK LF. *Fyzické tresty dětem prokazatelně škodí. jak moc je Češi používají?* Univerzita Karlova [online]. 2023. [cit. 2024-01-29]. Dostupné z: <https://www.lf1.cuni.cz/fyzicke-tresty-detem-prokazatelne-skodi-jak-moc-je-cesi-pouzivaji-11f>

VANÍČKOVÁ, Hana. *Týrání fyzické a psychické*. In: sancedetem.cz [online]. 2012 [cit. 2024-04-10]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/tyrani-fyzicke-p>

Legislativa a legislativní dokumenty

Úmluva o právech dítěte a související dokumenty. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2016, 155 s. ISBN 978-80-7421-120-1.

Zákon č. 210/1998 Sb. o rodině (úplné znění, jak vyplývá z pozdějších změn a doplnění). In: *Zákony pro lidi* [online]. © AION CS, s. r. o., 1998 [cit. 2024-04-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-210>.

Usnesení č. 2/1993 Sb. Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky In: *Zákony pro lidi* [online]. © AION CS, s. r. o., 1993 [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2#hlava4>

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1 Celkový počet respondentů	28
Tabulka 2 Generační zastoupení.....	28
Tabulka 3 Volba pohlaví	28
Tabulka 1 Otázka č. 3	28
Tabulka 2 Otázka č. 4	29
Tabulka 3 Otázka č. 5	29
Tabulka 4 Otázka č. 6	30
Tabulka 5 Otázka č. 7	30
Tabulka 6 Otázka č. 8	31
Tabulka 7 Otázka č. 9	31
Tabulka 8 Otázka č. 10	32
Tabulka 9 Otázka č. 11	32
Tabulka 10 Otázka č. 12	33
Tabulka 11 Otázka č. 13	34
Graf 1 Podklad pro hypotézu č.1	25
Graf 2 Podklad pro hypotézu č.2.....	25
Graf 3 Podklad pro hypotézu č.3.....	26
Graf 4 Podklad pro hypotézu č.4.....	27

Přílohy

Příloha A: Dotazník

Generační pohled na problematiku fyzických trestů ve výchově dětí v rodinách

Dobrý den,

prosím o vyplnění krátkého dotazníku na téma fyzických trestů ve výchově dětí v rodinách. Dotazník, je výzkumným šetřením mé bakalářské práce a jeho vyplněním mi pomůžete se sběrem dat. Odpovědi jsou zcela anonymní, tudíž se nemusíte bát odpovídat.

Děkuji, za Váš čas.

1. Jakého jste pohlaví?
  - a. Žena
  - b. Muž
  - c. Jiné

2. Do jaké generace se řadíte, dle roku vašeho narození?
  - a. Válečná generace (před rokem 1945)
  - b. Baby boomers (1945-1964)
  - c. Generace X (1965-1982)
  - d. Mileniálové /generace Y (1983-1999)
  - e. Generace Z (2000- nyní)

3. Jste/byl jste rodičem nějakého dítěte?
  - a. Ano
  - b. Ne

4. Jaký máte názor na výrok: „Fyzické tresty patří do výchovy dětí“?
- a. Ano, s tím to výrokiem souhlasím.
  - b. Ano, s tím to výrokiem spíše souhlasím.
  - c. Ne, s tím to výrokiem spíše nesouhlasím.
  - d. Ne, s tím to výrokiem nesouhlasím.
5. Použil jste někdy fyzický trest na dětech jako prostředek výchovy?
- a. Ano, považuji je za součást výchovy
  - b. Ano, jednou jsem jej použil, ale neopakoval.
  - c. Ano, použil jsem jej vícekrát.
  - d. Ne, nikdy jsem je nepoužil.
6. Jak se podle Vás společnost dívá na fyzické tresty ve výchově?
- a. Schvaluje.
  - b. Spíše schvaluje.
  - c. Spíše neschvaluje
  - d. Neschvaluje.
7. Jak moc je pro Vás přijatelná facka jako fyzický trest?
- a. Přijatelná
  - b. Spíše přijatelná
  - c. Spíše nepřijatelná
  - d. Nepřijatelná.
8. Jak moc je pro Vás přijatelné plácnutí po hýždích, jako fyzický trest?
- a. Přijatelná
  - b. Spíše přijatelná
  - c. Spíše nepřijatelná
  - d. Nepřijatelná.

9. Jak moc je pro Vás přijatelné klečení v koutě, jako fyzický trest?
- a. Přijatelná
  - b. Spíše přijatelná
  - c. Spíše nepřijatelná
  - d. Nepřijatelná.
10. Jak moc je pro Vás přijatelná rána páskem či rákoskou, jako fyzický trest?
- a. Přijatelná
  - b. Spíše přijatelná
  - c. Spíše nepřijatelná
  - d. Nepřijatelná.
11. Jaký máte názor na možnost zavedení zákona zákazu fyzických trestů na dětech?
- a. Ano, souhlasím se zavedením zákona.
  - b. Spíše souhlasím se zavedením zákona.
  - c. Spíše nesouhlasím se zavedením zákona.
  - d. Ne souhlasím se zavedením zákona.
12. Dokážete si představit výchovu bez fyzických trestů?
- a. Ano, dokážu.
  - b. Spíše ano, dokážu.
  - c. Spíše ne, nedokážu
  - d. Ne nedokážu.

13. Myslíte si, že výchova bez trestů ovlivní rodinu i společnost? (Lze zaškrtnout více možností)

- a. MĚLA by pozitivní dopad jak pro rodinu, tak pro společnost.
- b. Pro rodinu by MĚLA pozitivní dopad.
- c. Pro společnost by MĚLA pozitivní dopad.
- d. Pro rodinu i společnost by MĚLA pozitivní dopad.
- e. NEMĚLA by pozitivní dopad pro rodinu ani společnost.
- f. Pro rodinu by NEMĚLA pozitivní dopad.
- g. Pro společnost by NEMĚLA pozitivní dopad.